

VÄGEN UTFÖR

Skidhistorien, det är jag!

AV CALLE BRIANDT
FOTO CLAES LÖFGREN

Nej, Olle Rimfors (bilden) är alldeles för blygsam för att säga så! Men utan honom vete håken om det blivit något av utförsåkningen här i Sverige. Och han kan BERÄTTA!

Olle Rimfors, legendarisk skidpionjär, nyskappare, utbildare i modern skidteknik såväl vad gäller den alpina skididrotten som den nordiska längdåkning, nu 87 år gammal och aktiv iakttagare av dagens utförsåkning, bostad i Åre.

Jag hade glädjen att under julhelgen få hälsa på i hans stuga med adress Ullån, som ligger mellan Åre och Duvved. Under 40- och 50-talen utbildade vi instruktörer i Storlien och det samarbetet resulterade i en varaktig vänskap.

Olle Rimfors är ett stycke alpin svensk skidhistoria och tillsammans med *Sigge Bergman* introducerade han den alpina tävlingsåkning i vårt land. När träffar man en så vital veteran, som så detaljrikt kan berätta ur sin minneskammare? Jag ska här försöka återge Olle Rimfors' skidhistoria, som förtjänar att bevaras åt eftervärlden.

VÄND!

Första skidorna vid fem års ålder

"Vi bodde på en gård som hette Fagerlid i Tiveden mellan Laxå och Askersund. När jag var fem år gammal kom min far hem med ett par skidor. På en kulle kom jag att åka upp och ner, det blev en kär tummelplats under vintrarna.

Men redan som nioåring skickades jag till läroverket i Örebro. På kvällar och söndagar fortsatte jag mitt skidåkande och fick snart med mig en hel del skolkamrater en tre-milafärd med karta och kompass rakt igenom skogen från Grythyttan till Nora stad.

Min gymnastiklärare var den legendariska Adrian. Han hade aldrig åkt skidor men följde med som köman. Det dröjde inte länge förrän av läroverkets 800 pojkar åkte 600 skidor. Hans fru, den kända gymnastikpedagogen *Greta Adrian*, minns jag, blev en mycket duktig skidåkare, som jag beundrade. Hon åkte skidor genom Örebro på den gata som i dag är gånggata.

Frälst för den alpina åkningen

Efter studentexamen 1914 valde jag officersbanan, som då var rätt naturligt mitt under andra världskriget. Jag valde att bli placerad på Jämtlands Fältjägarregementet i Östersund, vilket jag aldrig har ångrat.

Det blev hårda strapatser och då främst med tävlingar i skidbudkavle. Vann tre gånger tävlingen om Ebersteinspriset, en tävling som fortfarande finns kvar. Men det höll på att ta en ände med förskräckelse. Åkte med feber, spanska sjukan graserade och 'ett under att du inte dog', sa läkaren.

Måste ta det försiktigare med dylika strapatser, bland annat blev jag backhoppare och vann tre DM. Men så kom jag att se på bio en film om utförsåkning. 'Wunder der Ski', som var helt fascinerande. Med dåtidens filmteknik hade man fångat *Hannes Schneider* och hans skidlärare i ett svindlande äventyr på skidor, alper i

Olle Rimfors berättar hemma i Åre för Calle Briandt. På väggen i bakgrunden en bild av Olle i Riksgränsens stora brant. Han var bara 70 år då!

sol, fart, sväng och hopp — jag blev helt frälst för den alpina skididrotten.

Mitt nyväckta intresse för utförsåkning gjorde att jag sökte mig till en kurs i Storlien. Det var hos kaptenen *Gunnar Dyhlén*, som blev den i Sverige som kom att omsätta i praktiken den alpina skidtekniken. Han gjorde en studieresa till Schweiz och 1923 genomfördes den första kursen i utförsåkning med Dyhlén som instruktör.

Hans skidteknik kritiserades skarpt i början, men ef-

"Svenskarna är så duktiga på att åka för att dom äter skidvalla", sa ryktena som gick i St Anton.

ter längdåkarnas misslyckanden vid vinterolympiaden i ChamoniX 1924 fick Dyhlén i uppdrag att instruera i utförsåkning. Det medförde goda resultat vid kommande tävlingar och därmed var isen bruten för utförsåkning som sport i Sverige.

Drömresa till St Anton

Mitt stora idrottsintresse förde mig 1925 till idrottshögskolan, dåvarande GCI i Stockholm. Jag blev kurskamrat med Sigge Bergman, som var den enda civila eleven. Vi kom från Norrland båda två.

Sigge från Luleå var en duktig längdåkare. Men jag fick honom att även bli intresserad av utförsåkning. Efter slutförda studier blev han skidlärare och på somrarna jobbade han som simlärare. Så småningom fick vi höra talas om Hannes Schneiders skidskola i Österrike och vår dröm att få resa ner till St Anton förverkligades 1934.

Vi fick ett resebidrag på 150 kronor vardera från Skidfrämjandet och några tidningar. I övrigt hade vi under några år skrapat ihop litet pengar, Sigge som sjukgymnast och jag några kronor på min löjtnantslön. Det gällde dock att vara mycket sparsam, ett mål mat om dagen, till lunch ett franskbröd och en ostbit — smöret förvarade vi i en vallaburk!

"Svenskarna äter skidvalla!"

De övriga kursdeltagarna, de flesta med ganska gott om pengar åt sin lunch inne på restaurangen. Efter några dagar undrade de vad vi gjorde på lunchrasterna. De fick då se hur vi vallade skidorna med 'Rimforsvalla' och tog smör ur en vallaburk.

Nu spred sig ryktet att 'svenskarna är så duktiga att åka skidor för de äter skidvalla'. All förflyttning upp skedde genom att man spände sälhud under skidorna men vi vallade i stället skidorna för uppförsgång. Ibland fick vi åka buss till St Christof med återfärd på

skidor i härliga utförslopor med alptopparna i sol.

Hannes Schneider hade studerat engelsmän, som lärt sig telemarktekniken i Norge. Han omsatte denna teknik till ett mönster anpassat efter förhållandena i alpmiljö. Parallellsväng kallades bland annat för kristiania-sväng.

Efter flera veckors deltagande i Schneiders skidskola styrde vi kosan till Schweiz och Davos, där vi deltog i VM i störtlopp och slalom. En bra störtloppsåkre måste behärska slalomtekniken var en allmän mening. Någon specialisering som i våra dagar fanns inte. Man tävlade alltid i 2-kombination med störtlopp som första gren varvid placeringen avgjorde om man fick åka slalom. Störtloppsbanan var utprickad med några få pliktportar och kunde man mellan dessa välja sin egen väg.

När vi efter sex veckors vistelse i Mellaneuropa kom hem möttes vi av stor nyfikenhet, som resulterade i flera slalomarrangemang. Hemma i östersund ordnade jag träning för intresserade ungdomar. På söndarna löste vi gruppbiljett på tåg för resa till Åre, som hade bra utförsbackar. På avstånd studerades vår framfart av några årepojkar med bland andra *Hasse Hansson* och *Sixten Isberg*, som sedermera blev av internationell elitklass".

Satte bana med granstöror

Så långt Olle. Min egen första slalomtävling gjorde jag som skolgrabb i Sollefteå 1935 då jag för första gången fick se Olle Rimfors och Sigge Bergman i aktion. Olle satte banan med kraftiga granstöror, som vi huggit i intilliggande skog och han gjorde dessutom föråket.

I seniorklassen startade Sigge mycket elegant klädd i vit keps och gula handskar. Han vann överlägset. Hasse Hansson vann juniorklassen och vi hemmapojkar upplevde åkarna från Östersund och Åre som ouppnåliga slalomkanoner. Men vårt intresse för utförsåkning tänades och brinner alltjämt.

År 1937 hade utförsåk-

Olle var långt före sin tid. På bilden ovan visar han omstigningssvängar redan på 50-talet. Jämför med Niklas Henning (t h) i årets tävling i Adelboden.

ningen vunnit sådant gehör att svenska mästerskapen i slalom skulle anordnas i Östersund.

Olle Rimfors berättar: "Vi röjde upp en backe på Frösön men alla stubbar fick vi inte bort varför dess täcktes med halmbalar. Ett stort pådrag gjordes med sjukvårdare, då man befarade många benbrott.

Åskådare bröt tummen

Av stadens 14000 innevånare kom hela 7000 åskådare. Men inga skador inträffade under hela tävlingen. Endast

en dam bland åskådarna som sträckte på halsen för att se bättre halkade och bröt en tumme.

Segrare i herrklassen blev backhopparen *Hasse Hedjersson* från Djurgården. De första åren gjorde förresten backhopparna goda placeringar i slalom. Kanske en förklaring var att ett backhopp alltid skulle avslutas med en sväng, som ingick i stilbedömningen. Damsegrare blev en flicka *Söderbaum*, tror jag hon hette, också från Djurgården, som jag hade haft på kurs i Storlien.

Vid vinterolympiaden i Oslo 1952 blev jag i tillfälle

att på närmare håll studera norrmannen *Stein Eriksen*, dubbel världsmästare i Åre 1954. Hans teknik innehöll moment av sk omstigning (klivsvängar), vilket betydde att åkaren för över kroppstyngden från skida till skida.

Man kan på så sätt driva på i svängarna (se Ingemar Stenmark) utan att öka svängradien. Denna teknik är i princip samma som då längdåkaren gör 'skridsko-kliv'.

Denna åkteknik blev jag i tillfälle att träna med bröderna *Grahn* från Tärnaby på ett träningsläger för militär tvåkamp. Man startade med storslalom och direkt efter passerandet av mållinjen fortsatte det hela med längdåkning. Omstigningstekniken kom sedan att påverka åkarna i Tärnaby och Ingemar Stenmark är i dag den främsta exponenten".

Som pensionär kom Olle Rimfors att i många år verka som skidlärare i Riksgränsen. På väggen inne i sin stuga har han ett fotografi visande den 70-årige Olle Rimfors i full fart utför storbranten på Riksgränssfjället. Man ser hela kroppsspråket uttrycka en skidglädje, som än i dag präglar hans sinne när han erinrar sig händelser från sitt rika skidliv. □

